

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Sect. II. De censuris in particulari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

valida ea est: quæ fertur ab eo, qui habet auctoritatem legitimam, ob causam sufficientem, aliqua monitione præcedente; quamvis aliæ conditiones suprædictæ desint. Censura vero iniusta & inualida illa est, in qua deest una ex his tribus conditionibus: nimirum quæ fertur ab eo, qui legitimam non habet auctoritatem, vel absque sufficienti causa, aut nulla monitione præmissa.

Denique censura in tres præcipuas species diuiditur, scilicet excommunicationem, suspensionem; & interdictum: de quibus seq. sectione agendum.

SECTIO I.

De censuris in particulari

QUÆ de ipsis censuris in communi dicta sunt, ea de unaquaque illarum in particulari intelligi debent: cum in iis simili modo conueniant, & par sit illarum ratio, ut habetur ex cap. 1. de sentent. excomm. in 6. quare hic solum subiungemus ea, quæ cuiusque illarum propria sunt.

§ 1.

De Excommunicatione.

EXCOMMUNICATIO duplex est, alia maior, alia minor, Excommunicatio maior est censura Ecclesiastica, qua homo baptizatus priuatur communionem fidelium, id est participationem aliquorum bonorum, quæ sunt fidelium communia. Non dicitur priuare participationem omnium bonorum, sed tantum aliquorum: non enim priuat e. c. gratia, sed priuationem illius per peccatum & contumaciam præsupponit; imò fieri posset, ut quis perfectæ contritionis actu gratiam recuperasset, priusquam ab excommunicatione absolueretur. Similiter non priuat bonis spiritalibus particularibus, v. g. effectu orationum,

nam quas aliquis priuatim pro excommunicato offert; sed tantum communibus quæ (ut docet Bonac. disp. a. de ex. q. 2. pu. i. & seq. & alij communiter) sex præsertim numerantur.

Primò enim priuat administratione, & receptione Sacramentorum.

Secundò participatione suffragiorum communium Ecclesiæ, quæ scilicet à Clericis quatenus Ecclesiæ Ministris, pro fidelibus offeruntur.

Tertiò iure audiendi Missam, & assistendi officijs diuinis publicis: tenetur tamen Clericus in sacris constitutus, aut Beneficiatus, quamuis excommunicatus, priuatim solus officium recitare; sed in illa recitatione abstinere debet à illis verbis: *Dominus vobiscum.* ut docent Nau. & alij apud Bonac. supra.

Quartò electione passiuæ ad quæuis beneficia & dignitates Ecclesiasticas.

Quintò sepultura Ecclesiastica.

Sextò communicatione omni humana & ciuili cum alijs fidelibus: quod Doctores hoc versiculo exprimunt:

Os, orare, vale, communicatio, mensa negatur.

Os, significat allocutionem, confabulationem, siue fiat per litteras, nutus, aut alia signa: Item quæcunque alia signa exteriora amicitia, ut oscula, amplexus &c.

Orare, significat simul cum excommunicato orationem facere, diuinum officium recitare, &c.

Vale, id est excommunicatum salutare, aut honorem aliquem verbis aut gestis, illis exhibere.

Communicatio, id est quæuis societas cum excommunicato in habitatione, vel exercitio, aut contractu.

Mensa, id est simul cum illo & in eadem mensa comedere.

Quæ communicationes cum excommunicato prohibentur, in quantum per illas unio & amicitia mutua inter fideles fovetur.

Qui autem cum excommunicato communicant, peccant; graviter quidē ac mortaliter, si hæc comunicatio fiat in diuinis; venialiter verò, si in alijs casibus; & qui cū illis

com-

communicant incurunt minorem excommunicationem, qua priuat tantummodo susceptione Sacramentorum, & electione passiva ad beneficia aut dignitates Ecclesiasticas, ut habetur ex cap. *si celebrat* de Cleric. excomm. ministr.

Sunt tamen hic duo observanda, primum est id quod habetur in Bulla Martini V. qua incipit: *Ad evitanda*, & confirmat fuit à Leo. X. in Conc. Lateran. referturque à Nau. cap. 27. nu. 35. qua quidem summus Pontifex ad evitanda animarum pericula statuit, ut nemo deinceps quem quam ratione alicuius sententiæ aut censuræ Ecclesiasticæ à iure vel ab homine generaliter promulgatam Sacramentorum administratione, receptione, aut alijs quibuscunque rebus diuinis vel externis vitare, aut interdicitum observare teneatur, nisi sententiæ vel censuræ eiusmodi contra certam personam, Collegium, Ecclesiam, &c. specialiter à Iudice publicata vel denunciata fuerit; eo excepto, qui ob sacrilegam manuum iniectionem in Clericum excommunicationem canonis notorie incurrit, ut factum eius nulla tergiuersatione celari, & nullo iuris suffragio excusari possit; nam ab eiusmodi etiam non denunciari communiōne abstinendum est. postea verò subiungitur *per hæc autem non intendimus ipsos excommunicatos, suspensos, interdictos in aliquo subleuare, vel quomodo libet eis suffragari*; id est (ut explicat Laym. part. cap. 4. de ex com.) quod, quamuis in commodum aliorum hac pontificis indulgentia uti possint excommunicati illi, qui non sunt denunciati, aut notorii Clericorum percussores: quando tamen agitur de ipsorum excommunicatorum commodò, eadem hæc indulgentia ipsis suffragari minimè possit.

Secundum est, ratione necessitatis vel utilitatis vel pietatis licitam interdum esse communicationem aliquam cum excommunicato etiam denunciato, vel notorio Clericorum percussore: unde Doctores ex cap. *Quoniam multos* II. quæst. 3. causas aliquas colligunt, ob quas eiusmodi communicatio licitè haberi potest, quas hoc versiculo communiter exprimunt

Vtile, seu humile, res ignorata, necesse,

Vtile,

Vtile, significat utilitatem spiritualem excommunicati, aut illius qui cum eo communicat.

Lex, obligationem illi reddendi, quod ei iuste debetur; ut si debitor creditori mutuum restituat; si uxor viro debitum coniugale reddat.

Humile, designat subjectionem & obsequium, quod filius parenti, servus domino deferre tenetur.

Resignorata, iuris aut facti ignorantiam invincibilem seu inculpabilem,

Necessitas, necessitatem spiritualem, aut etiam temporalem si sit notabilis. unde licitum est v. g. in gravi necessitate corporali eleemosynam petere & accipere ab excommunicato denunciato.

Quæret aliquis quot sint & quinam casus, in quibus excommunicatio major incurritur: minorem si quidem constat unico solum casu incurri, communicatione scilicet cum excommunicato in casibus supra explicatis. Resp. in duobus generatim casibus incurri. Primo quando fit vel omittitur aliquid, quod à iure prohibitum est, vel præscriptum sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ. Secundo quando iudici Ecclesiastico, vel Prælato aliquid sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ præcipienti, & monitiones aliquas eo sine adhibenti non obtemperatur.

Et primi quidem generis excommunicationes plurimæ & maxime diversæ per totum iuris canonici corpus passim pro variis causis & eventibus latae reperiuntur, quæ à Tol. summa cura collectæ sunt, & apud illum videri possunt li. 1. c. 18. 19. &c. quas proinde hic sigillatim recensere nimis prolixum foret, & instituti nobis propositi limites excederet. Vnù tantum casum, qui frequentius accidere potest, hic breviter adnotabimus, qui habetur cap. *Si quis 17* qu. 4. his verbis *Si quis suadente diabolo in Clericum vel Monachum manus violentas iniecerit, anathematis vinculo subiaceat.* Ad cuius canonis intelligentiam observandum est, hac voce: *si quis* comprehendi omnes utriusque sexus, ordinis, ac dignitatis personas, quæ sunt excommunicationis capaces, Nomine

Clerici intelligi, non modò illum, qui in sacris vel minoribus ordinibus constitutus est, sed eum etiam, qui prima tonsura initiatus est, dummodo privilegium Clericale non amiserit: amittitur autem illud privilegium primo degradatione, ut liquet ex cap. *Degradatio*, de pœnis in 6. secundo professione artis alicuius indecentis, puta histronis, lenonis, cauponis ut habetur in 6. & in Clem. capite de vita & honesta Clericorum: tertio bigamia, ut constat ex cap. *Nuper* de bigamis. Imò Bannes, Suares, & alii apud Laym. part. 2. c. 5. de ec. docent Clericum non gaudere privilegiis dicti canonis, nisi Clericalem habitum & tonsuram deferre solitus sit; vel beneficium Ecclesiasticum possideret, vel alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi deserviat: addit Laymannus Clericum in sacris constitutum, si dimisso habitu & tonsura se negotiis sæcularibus immisceat, & monitus que ab Episcopo non emendetur, amittere privilegium canonis, ut habetur ex cap. *Audientia*, & c. *Contingit* 2. de sententia excomm. non tamen privilegium fori, unde, si à iudice sæculari in aliquo crimine deprehendatur sine habitu Clerici, postulare potest, ut ad proprium iudicem Ecclesiasticum remittatur; quod illi à iudice sæculari recusari non debet.

Nomine *Monachi* comprehenduntur Religiosi professi, aut conversi, & etiam novitii: intelliguntur etiam Moniales professa, aut conversa, vel novitia, ut habetur cap. *Circa illorum*, & cap. *De Monialibus* de sentent. excomm. & cap. *Religioso* de sentent. excomm. in 6.

Per *manus violentas*, significatur quevis exterior actio iniuriosa seu contumeliosa contra personam Ecclesiasticam vel Religiosam; v. g. eam percutere manu vel pede, eam violenter detinere, aliquid ab ea violenter eripere, eam conspergere aqua; pulvere, aut aliquid simile attentare, & eam notabili aliqua contumelia afficere censetur, ut suffus explicat Bonac. disp. 2. de exc. qu. 4. pu. 1. qui rectè observat, non incurri excommunicationem, si eiusmodi manus iniectio fiat ex aliquo subito & indeliberato animi motu; aut si iniuria vel contumelia illata, viri prudentis iudicio, talis non sit, quæ ad peccatum mortale sufficiat. Cir-

Circa excommunicationes posterioris generis, cum ut plurimum ferantur à iudice Ecclesiastico, non modò contra eos qui crimen aliquod commiserint, ut ijs quorum interest satisfaciant; sed etiam contra illos, qui crimen aliquod commissum esse probè scientes, illud denunciare aut revelare noluerint; difficultas est, utrum in quibusvis casibus teneatur quis iudici denunciationem aut declarationem ejusmodi sub pœna excommunicationis imperanti obtemperare; & nisi fiat, utrum semper excommunicationem incurrat. Pro cujus resolutione dicendum est varios esse casus, in quibus nulla est obligatio ad ejusmodi revelationem seu denunciationem; ac proinde nulla ex omissione illius incurritur excommunicatio: ad casus autem illos dignoscendos sequentes regulæ communiter à Doctoribus proponuntur, ut videre est apud Bonac. sup. qu. 6. pu. 1.

Prima regula est neminem teneri in delictis, quæ in proprium damnum ab aliis commissa sunt, seu in propria causa, denunciare delinquentem; nisi forte publicum & commune bonum id postulet: cum quilibet possit injurias sibi factas condonare.

Secunda regula est, neque etiam obligationem esse denunciandi, quando ex tali denunciatione notabile aliquod damnum aut periculum imminet denuncianti; neque enim lex humana aut præceptum superioris cum tanto incommodo censetur obligare: unde sequitur neque uxorem teneri ad denunciandum crimen mariti, neque maritum uxoris, neque filium patris: quia scilicet damnum mariti vel patris non potest non redundare in uxorem aut filium, vel è contrà: imò Avila & alii Doctores apud eundem que Bonacianam hanc regulam extendunt ad generos, soceros, fratres, & alios intra quartum gradum, & etiam ad servos & domesticos; quando ex tali denunciatione inimicitia rixa, aut alia similia incommoda oriri possunt: excipiuntur tamen crimina illa, quæ vergunt in maximam communitatis aut reipublicæ detrimentum, qualia sunt crimen hæresis, læsæ majestatis, &c. bonum enim commune præferri debet bono particulari.

Tertia regula est neminem obligari ad revelandum id quod novit ex secreto naturali: v. g. quando quis confititur vel auxilium petendi gratia, pro salute animæ, vel corporis, aut pro defensione honoris, bonorum, &c. crimen suum alicui sub secreto manifestavit: qua ratione Medici, Advocati, obstetrices, &c. non tenentur, imò non debent revelare id, quod hac tantum ratione cognoverunt.

Quarta regula est, neminem obligari ad denunciandum crimen illud, quod scit probari non posse: verbi gratia is qui solus vidit furtum aliquod committi, quod nullis aliis testibus aut iudiciis scit probari posse; non tenetur ad illud denunciandum: crimen enim quod probari non potest, ita se habet, ac si nesciretur, ut colligitur ex ea. *Qualiter & quando de accusationibus:* excipitur tamen crimen hæresis, aut aliud vergens in grave crimen civitatis, quod semper denunciandum est, ut docent Bannes, Filiucius, & alii apud eundem Bonacina: quod similiter dicendum est, quando quis novit impedimentum aliquod Matrimonii; unus enim testis sufficit ad impedendum matrimonium, ut habetur cap. *Postea*, de sponsalibus.

Quinta regula est, nullam esse obligationem revelandi ea, quæ verè & cum certitudine aliqua morali non cognoscuntur, ita ut denunciatio illa nullam in foro externo fidem facere possit: qualia sunt quæ audita sunt ex rumore aliquo incerto, vel à personis aliquibus quæ non sunt fide dignæ, vel quando quis audivit à fide digno, sed non meminit quis ille sit, à quo audivit; Item quando audivit ab eo, qui iam denunciavit. Addit idem Bonacina nec etiam obligationem esse revelandi, quando certò vel probabiliter creditur, nullum remedium facta cuiusmodi revelatione adhibendum esse à superiore.

Est autem hic observandum excommunicationis sententiam, sive à lege sive ab homine nunquam ferri posse contra communitatem aliquam aut Collegium, ut habetur ex cap. *Romana*, de excomm. in 6. Ratio est, quia (ut ibi dicitur) *Exinde contingere posset innoxios huiusmodi sententiâ irriteri;*

irriteri; proindeque, in illos duntaxat de collegio vel communi-
sate, quos culpabiles esse contigerit, promulgari debere.

§. II.

De suspensione.

Suspensio est censura Ecclesiastica, qua prohibetur
alicui personæ Ecclesiasticæ usus seu exercitium officij
vel beneficij Ecclesiastici. Ita excommuni Doctorum
sententia Nau. cap. 27 nu. 151. Ex qua definitione inteli-
gitur multiplicem esse suspensionem: alia est enim ab
officio tantum, siue officium sit ordinis siue iurisdictionis:
alia à beneficio tantum, seu ab administratione & fructi-
bus beneficij percipiendis; alia ab officio & beneficio si-
mul. Rursus alia suspensio est ab officio in totum, quando
quis priuatur omni usu officij sui: alia est ab officio in
partem, qualis est illa qua v. g. quis suspenditur ab au-
diendis confessioinibus, non verò ab alijs Sacramentis ad-
ministrandis. Alia prætera est suspensio temporalis, quæ
fertur ad certum tempus, & illo elapso cessat, nec est opus
absolutione, ut docet Nau. sup. alia quæ nullo termino pœ-
temporis circumscribitur. Alia denique est suspensio pœ-
nalis alia medicinalis: pœnalis est ea, quæ fertur in puniti-
onem & vindictam delicti commissi, ut quando quis su-
spenditur ob peccatum merè præteritū; quæ quidem non
fertur per modum censuræ, sed per modum pœnz, ut ob-
seruat Bonac. disp. 3. de susp. pu. i. medicinalis est illa, quæ
intenditur emendatio delinquentis; & hæc est proprie
censura.

Qui autem suspensionem violat, exercetque actum à
quo suspensus est, peccat mortaliter, nisi materiæ leuitas
excuset: & si suspensionem illam violet per exercitium
solemne ordinis alicuius maioris à quo suspensus est, in-
currit irregularitatem, ut docent Suar. Nau. & alii apud
Bonac. pu. 4. & ex dicendis constabit.

Sunt autem variæ suspensiones in iure: & eas, quæ fre-
quentius incurri possunt, hic breuiter subiiciemus.

Prima est contra Clericum concubinariū notorium, ut

Bb 3

habet

habetur ex cap. *Quasium* de cohabitatione Clericorum & mulierum: quamuis autem Bonac. supra. pu. 5. & quidam alii Doctores quos citat, existimant suspensionem illam non incurri, nisi post sententiam iudicis praemissa monitione; nihilominus Tol. lib. 1. cap. 47. asserit suspensionem illam ipso facto incurri ante quamcunque sententiam. Certè Conc. Trid. sess. 25. c. 14. graues decernit pœnas contra Clericos concubinos, præterquam enim quòd innouet pœnas antiquis canonibus latas; statuit præterea ut si à Superioribus admoniti non respiciant; priuatione beneficiorum, excommunicatione maiori, suspensione ab ordinibus, inhabilitate ad quacunque benefica, officia, & dignitates, incarceratione, & aliis similibus pœnis plectantur.

Secunda est contra recipientem sacros ordines sub titulo ficto patrimonii vel beneficii, ut colligitur ex Bulla Pii V. quæ incipit *Romanus Pontifex*, ut docent Quaranta, Suar. Filiuc. & alii apud Bonac. sup. quamquam Tol. existimet suspensionem illam non incurri ipso facto, sed arbitrio Episcopi infligendam esse. Tertia est contra eum, qui sacros ordines recepit extra tempora per Ecclesiam constituta, vel ante legitimam ætatem, vel absque litteris dimissoriis, ut habetur in extrauaganti Pii II. quæ incipit: *Cum ex sacrorum*, & in altera extrauaganti Sixti V. quæ incipit: *Sanctum & salutare*, ut docent Suar. Nau. & alii apud Bonac. sup. A qua suspensione (ut ibidem dicit) absolueri potest Episcopus, si delictum occultum sit; id est si non sit notorium, nec de ductum ad forum contentiosum.

Quæres utrum recipiens ordines non seruatis interstitiis incurrat suspensionem aliquam. Resp. non incurere, quamuis peccet is qui interstitia non seruat; nisi id fiat licentiâ Episcopi, aut consuetudine aliqua excusetur.

Quarta est contra suscipientem duos sacros ordines in eodem die, aut duobus diebus continuis & immediatis; qui quidem suspenditur ab executione posterioris, ut habetur ex capite *Litteras* de tempor. ordinationem. similiter suscipiens eodem die maiores ordines cum subdiaconatu.

natu, ut ibidem dicitur. Et hæc suspensio Papæ reservata est, ut docet idem Bonacina: obseruat tamen Laym. tract. 9. cap. 10. de Sacramento Ordinis Cardinalum congregationem super sess. 23. Concilii Trid. cap. 13. declarasse eum, qui & regionis consuetudine uno eodemque die quatuor minores, & subdiaconatum recipit, nullam incurrere suspensionem.

Quinta est contra Clericum qui vacante sede Episcopali, & non arctatus occasione beneficii recepti aut recipiendi, ordinem aliquem sacrum recipit eum dimissoriis capituli, ut in Conc. Trid. sess. 7. c. 10. de refor. ubi prohibetur Capitulis Ecclesiarum, ne sede vacante, infra annum à die vacationis dent litteras dimissorias, nisi urgente aliqua necessitate; aliàs statuit, ut capitulum interdicto Ecclesiastico subiaceat; & sic ordinati ad beneplacitum futuri prælati sint ab executione ordinum ipso iure suspensi.

Sexta est contra Clericum, qui per saltum recipit Ordinem superiorem, antequam receperit inferiorem, v. g. presbyteratum ante Diaconatum, ut habetur cap. unico de Clerico per saltum promoti, & ex Conc. Trid. sess. 23. c. 14. Septima est contra eum, qui recipit Ordines ab Episcopo excommunicato, suspensio, aut interdicto, de denunciato; vel etiam simoniaci per sententiam declarato, ut habetur cap. 1. & 2. de schismat. & cap. *Siquis*, 1. quæst. 1.

Octava est contra eum, qui recipit scienter aliquem ordinem per simoniam, quamuis occultam, ut habetur cap. *per tuas* de simonia.

Nona contra eum, qui excommunicatione aliqua irretitus scienter ordinem recipit, ut habetur cap. *Cum illorum* de sent. excomm.

Decima contra eum, qui furtivè aliquem ordinem recipit; id est qui in seio Episcopo non vocatus, vel approbatus ad Ordines suscipiendos accedit; aut qui alio præmisso, qui suo nomine examinatur, vocatus, deinde proprio nomine Ordines recipit, ut habetur cap. 1. de eo qui furtivè, &c.

Undecima contra Sacerdotem tam sæcularem quàm regu.

regularem conjugentem in matrimonium, vel benedicens lubditos alterius Parochiæ absque licentia Parochi vel Ordinarii, ut habetur in Conc. Trid. sess. 24. cap. de reform.

Duodecima est contra Episcopum conferentem Ordines vel primam Tonsuram extraneo absque dimissionis proprii Episcopi; aut ordinationes facientem in aliena Diocesi absque licentia Ordinarii, ut habetur in Concilio Trident. sess. 23. capit. 8. de reform. aut conferentem ordines vel Tonsuram simoniacè, ut habetur cap. penult. de simonia.

Decima tertia est contra Episcopum aliquid etiam sponte oblatum in visitatione accipientem præter id, quod sibi debetur: qui quidem suspenditur ab ingressu Ecclesiæ, nisi intra mensem duplum restituat, ut habetur ca. *Exigit*, de censibus in 6. Et hæc suspensio incurritur etiam ab aliis visitatoribus Ecclesiarum aut eorum familiaribus, si occasione visitationis, munera etiam sponte oblata recipiant, nisi intra mensem duplum restituant.

Sunt alia plures juris suspensiones rariùs occurrentes, quæ videri possunt apud Tol. & alios.

Ad suspensionem proximè accedit depositio & degradatio, per quam persona Ecclesiastica ob enorme aliquod crimen removetur in perpetuum ab omni Ordine, jurisdictione & beneficio; ita ut, quamvis non amittat characterem Ordinis, qui indelebilis est, privetur tamen omni & quocumque illius usu sine remissionis spe. Quòd si hæc fiat solis verbis, appellatur verbalis depositio: si præter verba quædam alia ceremoniæ Pontificali præscriptæ adhibeantur, vocatur realis depositio seu degradatio. Hæc est autem inter utramque differentia (ut observat Bonacina disp. 4. de deg. pu. unico) quòd depositio verbalis fieri possit in absentem; degradatio verò solummodo fiat in præsentem: præterea depositio verbalis non tollit privilegium fori; degradatio verò tollit; ita ut degradatus possit à iudice Laico eodem modo plecti, ac si nunquam in Christi Domini Clerum fuisset cooptatus.

Obser-

Observat autem Toletus, quod quamvis depositio verbalis ob crimen aliquod enorme arbitrio iudicis infligi possit; degradatio tamen realis fieri non debet, nisi ob crimina illa quæ in iure expressa sunt, quales sunt hæresis manifesta, sodomia, calumnia proprio Episcopo irrogata, & alia similia, quæ videri possunt apud Doctores & Canonistas.

§. III.

De Interdicto.

INTERDICTI nomine intelligitur Ecclesiastica censura, per quam participatio Sacramentorum, divinorum officiorum, & Ecclesiasticæ sepulturæ prohibetur. Id colligitur ex cap. *Non est nobis de sponsalibus*, ex cap. *Quod in te de poenitentia & remissione*.

Interdictum aliud est locale, aliud personale, aliud mixtum, locale est, quo interdicitur locus, ne in eo divina officia celebrentur, sacramenta administrantur &c. quamvis eiusmodi loci incolæ possint alibi divinis officijs assistere, sacramenta recipere, &c. personale est, quo persona aliqua particularis, vel communitas aliqua personarum, puta populus civitatis aut provincie alicuius interdicitur, ne, ubicunque sit, divinis officijs assistat, sacramenta recipiat, &c. Mixtum verò complectitur utrumque, personale scilicet & locale. Ita Navarrus, Sylvester & alij apud Bonacinam disput. 5. de Interdicto. 1.

Rursus interdictum aliud est generale, aliud particulare. Interdictum particulare est, quo locus aliquis particularis interdicitur, verbi gratia Ecclesia aliqua ob crimen aliquod in ea perpetratum, vel quo personæ aliqua afficiuntur, non ut membra civitatis, sed ut personæ particulares; verbi gratia quando interdiciuntur omnes & singuli, qui tale facinus patrarunt. Interdictum verò generale est, quod fertur in locum aliquem generalem

lem, qui à comunitate aliqua occupatur, v. g. in regnum, dioccesim, ciuitatē; vel in ipsā comunitatē, ut est corpus aliquod politicum; v. g. in populum, alicuius regni, ciuitatis, &c. Et eiusmodi interdictum constringit omnes qui ex illa communitate sunt, etiam innocentes; qui proinde illud seruare tenentur, nisi speciali aliquo priuilegio sint exempti, ut fufius explicat Bonac. sup.

Quamuis autem per interdictum prohibeatur participatio sacramentorum, diuinarum officiorum, & Ecclesiastica sepultura; hæc prohibitio tamen varias recipit exceptiones.

In primis enim sacramenta Baptismi, & Confirmationis solemniter tempore interdicti ministrari possunt, ut habetur cap. *Quoniam*, & cap. *Alma mater* de sentent. excomm. in 6. Sacramentum etiam pœnitentiæ (ut ibidem dicitur) ministrari potest præterquam ijs, qui sunt in causa culpabili, ob quam latum est interdictum, nisi prius satisfecerint, aut satisfaciendi idoneam dederint cautionem, vel saltem se satis facturos esse iurauerint. Sacramentum item Eucharistiæ tempore interdicti non nisi in articulo mortis per modum viatici ministrari potest. sacramentum verò Extremæ unctionis, (secluso extremæ necessitatis casu, quando alia suscipi non possunt) item Ordinis, & Matrimonij tempore interdicti neque ministrari, neque suscipi licitè possunt, ut fufius docet, & varijs autoritatibus probat Bonac. sup. quamuis Nau. cap. 27. num. 179. & alij probabiliter existiment, Matrimonium tempore interdicti licitè contrahi posse.

Quod spectat ad officia diuina, obseruandum est eo nomine significari sacrificium Missæ, Horas Canonicas, quæ publicè cantantur in Ecclesia, benedictiones solennes, & alia omnia, quæ publicè ad cultum diuinum fiunt à personis Ecclesiasticis; quæ omnia prohibita esse censentur; cum hac tamen limitatione (sicut habetur cap. *Alma mater*) ut tempore interdicti quotidie in Ecclesiis specialiter non interdictis celebrentur Missæ, & alia diuina officia, sed iauuis clausis; sine campanarum sono, voce

sub-

Observat autem Toletus, quod quamvis depositio verbalis ob crimen aliquod enorme arbitrio iudicis infligi possit; degradatio tamen realis fieri non debet, nisi ob crimina illa quæ in iure expressa sunt, quales sunt hæresis manifesta, sodomia, calumnia proprio Episcopo irrogata, & alia similia, quæ videri possunt apud Doctores & Canonistas.

§. III.

De Interdicto.

INTERDICTI nomine intelligitur Ecclesiastica censura, per quam participatio Sacramentorum, divinorum officiorum, & Ecclesiasticæ sepulturæ prohibetur. Id colligitur ex cap. *Non est nobis de sponsalibus*, ex cap. *Quod in te de poenitentia & remissione*.

Interdictum aliud est locale, aliud personale, aliud mixtum, locale est, quo interdicitur locus, ne in eo divina officia celebrentur, sacramenta administrantur &c. quamvis eiusmodi loci incolæ possint alibi divinis officijs assistere, Sacramenta recipere, &c. personale est, quo persona aliqua particularis, vel communitas aliqua personarum, puta populus civitatis aut provincie alicuius interdicitur, ne, ubicunque sit, divinis officijs assistat, Sacramenta recipiat, &c. Mixtum verò complectitur utrumque, personale scilicet & locale. Ita Navarrus, Sylvester & alij apud Bonacinam disput. 5. de Interdicto. 1.

Rursus interdictum aliud est generale, aliud particulare. Interdictum particulare est, quo locus aliquis particularis interdicitur, verbi gratia Ecclesia aliqua ob crimen aliquod in ea perpetratum, vel quo personæ aliqua afficiuntur, non ut membra civitatis, sed ut personæ particulares; verbi gratia quando interdiciuntur omnes & singuli, qui tale facinus patraverunt. Interdictum verò generale est, quod fertur in locum aliquem generalem

submissa, exclusis excommunicatis & interdictis; præterquam in festis Natalis Domini, pascha, pentecostes & Assumptionis Beatae Mariæ Virginis; quibus additus fuit à Martino 5. dies festus corporis Christi cum octava, & à Leone X. dies Conceptionis Beatae Mariæ Virginis: in quibus diebus licitum est tempore interdicti generalis Missas, & diuina Officia celebrare publicè & solemniter, ianuis apertis, cum sono campanarum, admissis quoque interdictis, illis etiam quorum causa latum est interdictum; modò isti longè sint ab altari, nec ad oblationes aut communionem admittantur. In Ecclesiis verò specialiter interdictis, in quibus asseruatur Eucharistia, licitum est tantum semel in hebdomeda Missam celebrare ad renouandam Eucharistiam, ut docent Henric. ques, Nauarrus, & alij apud Bonacinam sup.

Quod spectat denique ad privationem sepulturae Ecclesiasticae, obseruat Laymannus Ca. 2. de Interd. quòd, quamuis tempore interdicti localis non possint laici, licet non interdicti, sepeliri in loco interdicto; possunt tamen Clerici, dum modò personaliter interdicti non sint, etiam in loco interdicto sepeliri, in silentio tamen sine campanarum pulsibus; sicut & laici etiam personaliter interdicti, si denunciati non sint, possunt in loco sacro non interdicto sepeliri.

Quæres quibus in casibus incurrat interdictum. Respondetur interdictum locale generale præsertim incurri, quando dominus terræ iniuriosè Episcopum percutit, aut caput, aut id fieri mandat: item quando impedit, ne Legatus, aut Nuntius Apostolicus officium suum exequatur; & in alijs etiam casibus, qui, quoniam rariùs eueniunt & apud Bonacinam sup. aliosque Doctores videri possunt, a nobis prætermittuntur: circa quos casus tamen obseruat Bonacina ex Suare, Filiucio, & alijs, nullam esse obligationem seruandi interdicti ante denuntiationem.

Proximè ad interdictum accedit cessatio à diuinis, quæ quidem non est censura, neque etiam poena, sed simplex

plex prohibitio divinarum officiorum, & administrationis sacramentorum, & sepulturae Ecclesiasticae, in signum mœroris alicujus gravissimi propter atrocem aliquam injuriam honori divino aut Ecclesiae illatam; & haec cessatio servari debet eodem modo, quò de interdicto supra explicatum est, ut ex probabiliori Theologorum sententia docet Laymannus cap. 6. de cessat. à divinis.

SECTIO III.

De Irregularitate.

IRRÉGULARITAS non est censura, sed impedimentum Canonicum susceptionem Ordinum Ecclesiasticorum, vel eorum usum impediens. Ita lex communi Theologorum doctrina Suares, Henriques, Filiucius, & alii apud Bonacinam Disput. 7. de Irregular. quest. I. pu. I.

Ex duplici autem capite contrahitur irregularitas, scilicet vel ex defectu, vel ex delicto: de utraque in seq. paragr. breviter agemus.

§. I.

De Irregularitate qua oritur ex defectu.

DEFFECTVS ex quibus oritur irregularitas sunt in genere ij. qui aliquam vel indecentiam causant ad Ordines Ecclesiasticos convenienter suscipiendos aut exercendos: & ij. septem praesertim à Doctoribus adnotantur, ut videre est apud Toletum libr. 1. cap. 57. & sequentibus, & alios.

Pria